

KUULEMISTILAISSUUS / YRITYSTUKIEN UUDISTAMINEN

ELY-KESKUSTEN KANNANOTTO

ELY-keskukset pitävät TEM:n virkamiesselvityksessä ehdotettuja muutoksia ja kannanottoja pääsääntöisesti oikeasuuntaisina. Jäljempänä otamme kantaa lähinnä vain niihin yritystukiin liittyviin asioihin, joissa ELY-keskuksilla ja niiden läheisimmillä kumppaneilla on tällä hetkellä oleellinen rooli.

EU-ohjelmat ja yritystuet

ELY-keskusten (tulevaisuudessa maakuntien) kautta välitettävät harkinnanvaraiset yritystuet resursoidaan tällä hetkellä lähes kokonaan EU:n rakennerahastojen ja maaseutuohjelman kautta. Nykyisissä ohjelmissa yritystuet ovat oleellisena osana. Seuraavan ohjelmakauden osalta tilanne on vielä auki, mutta oletettavasti yritystukien rooli säilyy edelleen merkittävänä. Tätä puoltaa myös se, että yritystukien vaikuttavuutta pystytään jo nyt arvioimaan ko. ohjelmissa huomattavasti luotettavammin kuin muiden hanketyyppien. Peruslähtökohdana yritystukien myöntämisessä on yritystoiminnan uudistaminen ja tuettujen hankkeiden vaikuttavuus on sisäänrakennettuna jo nyt tukijärjestelmään. Lisäksi suorien yritystukien vaikuttavuus ei ole ainakaan huonommalla tasolla kuin muun rahoituksen.

Kansallista rahoitusta yritysten kehittämiseen käytetään tällä hetkellä ELY-keskuksissa työvoimapolitiikan näkökulmasta työvoimapolitiikkaan tarkoitetulla rahalla. Tulevaisuudessa tätä kutsutaan kasvupalveluksi, jota maakunnilla on resurssiensa puitteissa mahdollisuus kohdistaa joko enemmän tai vähemmän maakunnasta riippuen yrityksiin uudistuvan lainsäädännön mukaisesti. Sama lainsäädäntö ohjaa EU:n aluekehitysrahaston varoilla hyödynnettäviä yritystukia. Maaseutuohjelman yritystuille on oma lainsäädäntönsä. Tulevalla ohjelmakaudella ko. lainsäädäntöjen pitää olla mahdollisimman harmonisoituja. Sekä asiakkaan että hallintohenkilöstön näkökulmasta pitäisi olla yhteinen käyttöliittymä, vaikka itse taustajärjestelmät olisivatkin erilaiset.

Yritystuille asetettavat vaikuttavuustavoitteet sekä yritys- että kansantaloustasolla pitää tietysti ottaa huomioon rahoituslähteestä huolimatta.

Valtakunnallinen strategia ja tukien "jakelujärjestelmät"

Yritystuille pitäisi luoda valtakunnallinen strategia; nykyisin toimitaan ministeriö- ja virastokohtaisten strategioiden varassa. Eri yritystuille voi olla jatkossakin erilaiset jakelujärjestelmät, mutta yritysasiakkaiden näkökulmasta sekä strategian että jakelujärjestelmän pitää olla helposti ymmärrettävä ja lähestyttävä. Juuri nyt tilanne on kaikkea muuta kuin sellainen.

Tällä hetkellä TEM:n hallinnon alan yritystukien markkinoinnissa ja viestinnässä asiakkaille ja muille sidosryhmille ei ole onnistuttu parhaimmalla mahdollisella tavalla, koska tukia välittäviä organisaatioita on useita. Ja niillä on paljon erilaisia rahoituspalveluja, osin jopa päällekkäisiä. Myös viestinnässä pitäisi päästä asiakkaan näkökulmasta nykyistä selkeämmin hahmottuviin kokonaisuuksiin sekä palveluihin.

Rahoituslähteestä ja jakelujärjestelmästä riippumatta elinkeinoelämän uusiutumisen ja tuottavuuden nousun on oltava tukien päätavoitteena yleisellä tasolla. Yrityskohtaisesti on ajateltava tuen käyttöä ns. sijoittajan näkökulmasta; mitä yhteiskunta voi saada verotuloina, työpaikkoina ym. sijoittamalla juuri tämän

yrityksen määrättyyn hankkeeseen hallitulla ja harkitulla riskitasolla. Rahoitettavan yrityksen ja hankkeen valinnassa on yritystutkimuksella ja nykyistä laajemmalla kilpailuanalyysillä oltava suurempi rooli. Niinpä yritystutkimukseen ja eri liiketoiminta-alueiden kilpailun analysointiin liittyvään osaamiseen pitää satsata niissä organisaatioissa, jotka yritystukia myöntävät. Ko. organisaatioiden välisen tiedonkulun sekä osaamisen siirron pitäisi olla mahdollisimman helppoa. Tarvittaisiinko Suomeen Finnveran, tulevan BusinessFinlandin ja tulevien maakuntien yhteinen yritystutkijoiden "pooli", joka olisi kaikkien näiden tahojen hyödynnettävissä?

Yritystukien ja muiden julkisten yrityspalvelujen tunnettuus, markkinointi ja saatavuus pitää tietysti taata eri puolilla Suomea.

Ehdotus yritystukiin liittyvästä tutkimuksesta

Harkinnanvaraisista suorista yritystuista on tehty vuosien varrella useita tutkimuksia ja selvityksiä. Niiden kaikkien yhteisenä pulmana on ollut se, että ne perustuvat lähes pelkästään tilastolliseen aineistoon sekä yleensä melko ylimalkaiseen otantakyselyyn ao. tukia saaneista yrityksistä. Näiden lisäksi tarvittaisiin ehdottomasti tarpeeksi laajaan yritysjoukkoon kohdistuvaa syvällisempää tutkimusta, jolla analysoitaisiin eri hankkeiden kokonaisvaltaista vaikutusta yritysten toimintaan. Yrityksissä tehdään hyvin usein kehittämishankkeiden ohessa muitakin muutoksia liittyen toisiin tuotteisiin tai liiketoiminta-alueisiin kuin mihin julkisesti tuettu hanke kohdistuu. Tilastollisessa analyysissä tällaiset muutokset jäävät usein kokonaan huomaamatta. Samoin tuottavuuden kehittymistä yrityksessä pitäisi tarkastella vain niiden toimintojen osalta, mihin tuettu kehittämishanke kohdistuu. Tällaisten tutkimusten jälkeen päätöksenteko suorien yritystukien sisällöstä, määrästä ja kohdentamisesta olisi nykyistä vankemmalla pohjalla.

ELY-keskusten puolesta

Ylivohtajien puheenjohtaja   Mika Soininen